

З ПАРТЫЯЙ, З НАРОДАМ

З невыказаным творчым ўздымам, а пачуццям патрыятычнай годасці сустраці савецкія людзі праект Дырэктыў XX з'езду КПСС па постаму п'яцігодковому плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1956—1960 гады. У гэтым, вядомым на сваёй палітычнай важнасці і значнасці, дакуменце працоўныя Савецкай краіны бачаць новае праўдзанае вышэйшае кіраванне Комуністычнай партыі аб умяшчэнні нашай гаспадаркі, клопатаў аб жыцці, добрабыце і шчасці савецкага чалавека. Гэты гістарычны дакумент нашай партыі раскрывае перад савецкім народам натхняючыя перспектывы наўхільнага руху нашай Радзімы па шляху да перамогі камунізму. Кожны савецкі чалавек знаходзіць у праекце Дырэктыў вышэйшае сваё жыццёвае інтэрасу, сваё лепшае імянінае, запавядаў і спадчынае. Усеагульнае, сапраўднае гаспадарскае заканаўдзенасць, а кожнаму асобнаму ў гэтым дні на ўсёй Савецкай краіне самым шырокім масам народа праект Дырэктыў XX з'езду КПСС, паказваючы, наколькі блізка і дарагія сэрцу кожнага савецкага патрыёта тыя велічыны, натхняючыя задачы, якія ставіць перад намі партыя ў новым п'яцігодковым плане.

У праекце Дырэктыў з усёй выразнасцю і яркасцю выяўляецца паслядоўнае ажыццяўленне Комуністычнай партыі вядомага ленінскага запавядаў аб пераважным развіцці цяжкай індустрыі. Шосты п'яцігодковны план прадугледжае новыя магчымасці ўзросту народнай гаспадаркі нашай краіны, і ў першую чаргу, цяжкай індустрыі—асноўнае сацыялістычнае эканамічнае. Выкананне гэтага плана будзе сведчыць далейшаму ўмяшчэнню магчымасці сацыялістычнай гаспадаркі, яе нескарочальнай абароназдольнасці, значнаму павышэнню народнага добрабыту, росту савецкай культуры.

Прамысловасць у новым п'яцігоддзі ўзнімаецца на больш высокім тэхнічным узроўні. Вызначаны агульны рост прамісловай прадукцыі прыкладна на 65 працэнтаў, праект Дырэктыў намячае павялічыць вытворчасць срэдаў вытворчасці за постую п'яцігодку прыкладна на 70 працэнтаў. Калі параўнаць аб'ём вытворчасці важнейшых відаў прамісловай прадукцыі з узростам, дасягнутым у 1955 годзе, дык вядома, што п'яцігодковы вырост чыгуны, сталі і жалезнага вугалю ўзрастаць больш чым у паўтара раза, жалезнага нафты і вытворчасці электраэнергіі—амаль у два разы, прадукцыі машынабудавання і металапрацоўкі павялічыцца прыкладна на 80 працэнтаў.

У вышэй ажыццяўленні партыя і ўрады буйных мерапрыемстваў па павелічэнню вытворчасці збожжа і прадуктаў жывёлагадоўлі палер у нас створаны ўсе ўмовы для крутага ўздыму сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. У праекце Дырэктыў прадугледжана дасягнуць у 1960 годзе валавыя зборы збожжа на краіне да 180 мільярд тун (11 мільярд тун), забяспечыць рост вытворчасці мяса ў два разы, малака, бульбы, воўны—амаль у два разы, гароднінкі—больш чым у два разы, значна павялічыць вытворчасць вавоўны, ільну, цукровых буркоў і іншых тэхнічных культур. Шырока выкарыстоўваючы тэхніку, абсправажваючы на дасягненні аграрнай навуцы і перадавы вопыт, працаўнікі калгасаў і саўгасаў накіруюць свае намаганні на барацьбу за новыя дасягненні сельскагаспадарчай вытворчасці.

На базе развіцця цяжкай індустрыі і зрутнага ўздыму сельскай гаспадаркі і жывёлагадоўлі значна ўзрастае прадукцыя лёгкай і харчовай прамісловасці. Прыкладна на 60 працэнтаў павялічыцца вырост тавараў народнага ўжытку, палепшыцца іх якасць, пашырыцца асартымент.

Паспяхоўнасць выканання ўсіх гэтых заданняў новага п'яцігодковага плана будзе сведчаць перш за ўсё аб узраўнанні ўзросту прадукцыйнасці працы на нашых заводах і фабрыках, у МТС, калгасах і саўгасах. Усім ўздыму прадукцыйнасці працы ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі з'явіцца рашучай умовай далейшага росту грамадскай вытворчасці.

Комуністычная партыя і Савецкі ўрад працягваюць няспынным клопатам аб ішчасці народа, аб палепшэнні матэрыяльных умоў яго жыцця. Праект Дырэктыў па постаму п'яцігодковому прадугледжае значнае павышэнне матэрыяльнага і культурнага ўзросту жыхароў працоўных, што знаходзіць сваё яркае выяўленне ў павелічэнні нацыянальнага даходу (у супаставімых цэнах) па п'яцігоддзе прыкладна на 60 працэнтаў. Намячаецца павялічыць рэальную заробковую плату рабочых і служачых у сярэднім прыкладна на 30 працэнтаў, а грашовыя і натуральныя даходы калгаснікаў—у сярэднім не менш чым на 40 працэнтаў. Разам з тым павялічыцца грамадзянскія расходы па сацыяльнаму забяспечанню і сацыяльнаму страхаванню.

Амаль у два разы ў параўнанні з пятай п'яцігодкавай павялічыцца жыллёвае будаўніцтва.

Пачынаючыся адзначаны праектам Дырэктыў у развіццё навуцы, народнай асветы і культуры. Павялічыцца падрыхтоўка спецыялістаў у вышэйшых і сярэдніх навуковых установах і праф. сістэму вывучэння і асветнага навування. У шостай п'яцігодцы будзе ажыццяўлена ўсеагульнае сярэдняе адукацыя як у гарадах, так і ў сельскай мясцовасці. Праект Дырэктыў прадугледжае развіццё політэхнічнага навування ў агульнаадукацыйнай школе, устанавленне пэсвай сувязі навування з грамадска-карыснай працай. Намячаецца адміністрацыя п'яцігодкавае ў старшых класах сярэдніх школ, у сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навуковых установах. Планаецца далейшае пашырэнне і палепшэнне якасці ўстаноў аховы здароўя, кіно, радэіа і тэлебачання, бібліятэк, клубоў і іншых устаноў культуры і мастацтва. Вядома, п'яцігодкавы план выпускае не менш 120 поўнаметражных кінофільмаў на год; колькасць тэлевізійных станцый павялічыцца не менш чым на 75. Будзе ажыццяўлена сур'ёзная мера па палепшэнню выдавецкай справы і ўмяшчэнню паліграфічнай справы; павялічыцца выпуск кніг, часопісаў і газет, значна вырост іх тыражаў; больш шырока развіццё атрымала кніжны гандаль, асабліва ў вёсцы.

Велічыны і натхняючыя перспектывы ажыццяўлення ў шостай п'яцігодцы перад нашай рэспублікай, Беларускі народ у сярэдняй удзельнасцю роднай Комуністычнай партыі і Савецкаму ўраду ўспрымаў вы-

значаны праектам Дырэктыў заданні па развіццё народнай гаспадаркі Беларускай ССР. Ажыццяўленне гэтых заданняў забяспечыць магчымасці ўздыму эканамі-

кі і культуры нашай рэспублікі. Праект Дырэктыў прадугледжае па БССР павялічыць за п'яцігоддзе валавую прадукцыю прамісловасці як агульнасаюзнага, так і рэспубліканскага падпарадкавання прыкладна ў 1,7 раза. Выпрацоўка электраэнергіі будзе павялічана прыкладна ў 2,1 раза, жалезнага тору—у 1,8 раза, выпуск трактараў—у 2,7 раза, аўтамабіляў—у 1,6 раза, матацыклаў—у 1,7 раза, металааружных станкоў—у 2 разы, цэменту—у 1,8 раза, скрутка абутку—у 1,4 раза, цукру—у 3,1 раза.

У Беларусі разгорнецца шырокае прамісловое будаўніцтва. Намечана скончыць пабудову Васілевіцкай раённай электрастанцыі і будаваць Віцебскую гідрэлектрастанцыю, пабудоваць новыя заводы па жалезнаму тору, распачаць будаўніцтва двух нафтапрацоўчых заводаў, пабудоваць новыя заводы і цэхі па першапачатковай апрацоўцы ільну і канопель, два цукровыя заводы, завод сельскагаспадарчага машынабудавання, пашырыць дзейнасць цементныя заводы, увесці ў дзеянне на поўдню магчымасці жалезнага тору, камвольны камбінат, завод, трактарных запасных частак, аўтаматычных ліній і спецыяльных аграгатаў станкоў.

Перад працаўнікамі сельскай гаспадаркі Беларусі ставіцца задача—павялічыць за п'яцігоддзе вытворчасць збожжавых культур прыкладна ў 2,9 раза, ільну-валасна—у 1,4 раза, бульбы—у 1,7 раза, цукровых буркоў—у 6 разоў, мяса—у 1,8 раза і малака—у 2 разы; жалезна-сельскагаспадарчы абарот 238 тысяч гектараў жалезна-сельскагаспадарчых асушальных сістэм і 170 тысяч гектараў—за кошт перабудовы асушальных сістэм; прадоўжыць работы па асушэнню і асветленню забалочаных зямель Палескай вясны.

Працоўныя нашай рэспублікі, шырока абмяркоўваючы гістарычны дакумент, распрацаваны Цэнтральным Камітэтам партыі, горах ухвалілі і адзідушна падтрымалі вышэйшае заданні па постаму п'яцігодковому плану.

24 студзеня г. г. у сталіні нашай рэспублікі—Мінску адкрылася XIII з'езд Комуністычнай партыі Беларусі. Гэта вядома падзея ў жыцці КПВ, у жыцці беларускага народа спалучаецца з тымі асабліва творчымі ўздымам, з якімі рухнуцца ўся краіна сустраці XX з'езд Комуністычнай партыі Савецкага Саюза—слаўнага, выправажанага кіраўніка савецкага народа, арганізатара і натхніцеля ўсіх нашых велічных перамог, зоркага і мудрага зоркага велічных п'яцігоддзі камунізму.

Работнікі літаратуры і мастацтва, вывучаючы і абдумваючы разам з народам запавядаў і велічыны п'яцігодкавага п'яцігоддзі, павінны ўнесць свой талент, усю сваю творчую энергію накіруючы на дзейную дапамогу партыі і народу ў ажыццяўленні вышэйшага праграмы далейшага натхнялага будаўніцтва камунізму. Магутны атрад творчай інтэлігенцыі рэспублікі, шырокае партыяны пры ішоўнай увазе КПВ і Цэнтральнага Камітэта, павінны стаць у самую першую радз актыўных прапанаўтараў новага п'яцігодковага плана, у першую радз барацьбы за новыя гістарычныя пераўтварэнні беларускай зямлі, за новы ўздым народнай гаспадаркі рэспублікі, за новы росквіт матэрыяльных і духоўных багаццяў свайго народа.

Чытачы і гледачы ўжо даўно і па праву працягваюць беларускім пісьменнікам, мастакам, кампазітарам, артыстам патрабаванне—стварыць кнігі, карціны, кінофільмы, спектаклі аб рабочым класе Беларусі, навадары прамісловасці, МТС, калгасаў і саўгасаў. Аднак у вырашэнні гэтых тэм і, асабліва, у мастацкім накіраванні людзей сацыялістычнага горада, у стварэнні вобразна-рабочых, рэальных камуністаў, у стварэнні жыццёва праўдзанага вобраза партыйнага кіраўніка мы яшчэ не можам пахваліцца прыкметнымі творчымі ўдзельнікамі ў беларускай літаратуры і ў мастацтве. На жаль, за апошнія гады намы пазны, прасайкі, драматыгі, рэжысёры і акцёры паслабілі сваю творчую ўвагу да стварэння характэрнага героя нашата часу—савецкага чалавека па ўсёй велічы яго спраў, яго жыцця, душы і глыбінні і прыгожасці яго пачуццяў. У лектарных памахах, аповеснях, аповядаваннях, у п'есах і спектаклях асноўны ўвагу аўтараў пачаў займаць асветна-адукацыйны характар, часта людзі тужылі нашаму грамадству—розна адшчэплены, махлярны, абывацель. Безумоўна, падобныя тыпы павінны выкрасавацца срэдамі сапраўднай сатыры, вынішчанага магчымай зброй бязлітаснага смеху. Аднак, некаторыя аўтары, стаўшы ў няпэўнае і аб'ектыўнае пазіцыю да адмоўных з'яўленняў, старанна, да малейшых падрабязнасцей маючы людзей, інодзін нашаму асцяроўлі, не выкрываюць у поўную меру воражую нашаму грамадству сутнасць учынкаў гэтых фальшывых людзей. Знешняя жыццёвая праўдзанабнасць, фактаграфія без моцнага выкліка ні навуцы пратэсту, ні пагарды, ні нявыясні да ўсяго таго, што аўтар выносіць на наш суд. Да таго-ж у выкрыванні нямаляваных аўтарам «герояў» уздзельнічаюць не звычайныя савецкія людзі, не самое асцяроўлівае, а, як правіла, афіцыйная асоба, якія спраўдзяюцца са алом, так складаецца, па «суджобаму абавязку». Такое спрытаннае ўжыванне аб нашым грамадстве выклікае незадавальненне ў савецкага чалавека, які добра ведае і сваю сілу, і свае справы, і ніколі не будзе безумоўна і абмяжываць да тых з'яў, якія парушаюць намы жыццёвае асновы, савецкую этыку і мараль.

Перадавы савецкі чалавек, выхаваны ў сацыялістычным грамадстве, стаў актыўным пераўтваральнікам жыцця, гаспадаром свайго краіны. Мільёны простых людзей, палымых загароў за камунізм, сумленна і самаадданай працай асласлужылі ўсеагульнаму ўздыму і павышэнню ўзросту і з'яўляюцца сапраўднымі героямі нашата часу.

Галоўная задача савецкага мастака і адукацыйнага ўздыму, тым, каб паказаць вобразы гэтых людзей, адасцяроўца ў творчых іх пошуках і імя Радзімы, а іх жыццёвы вопыт зрабіць адбываць усяго народа.

Вядома, да яго інтэрасаў і патрабаванняў—вось галоўны заклік, з якім з'яўляецца аўтарам і звартаецца наша партыя да работнікаў літаратуры і мастацтва. Ідэя служэння свайму народу вызначае сэнс і сутнасць усёй творчасці савецкага пісьменніка і мастака.

ПРОЛЕТАРЫИ ВСІХ КРАІН, ЕДНАШЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННИКАВ БССР

№ 4 (1071)

Субота, 21 студзеня 1956 года

Цана 40 кап.

Веліч нашага часу

Чытаючы праект Дырэктыў XX з'езду КПСС па постаму п'яцігодковому плану развіцця народнай гаспадаркі СССР, кожны савецкі чалавек не можа не захапіцца велічыняй перспектываў, якія адкрываюцца перад нашай краінай. Народы Савецкага Саюза, сіментаваныя вядомай непахіснай дружбай, пэсна згуртаваныя вакол свайго роднай Комуністычнай партыі, першымі ў свеце пабудавалі сацыялістычнае грамадства. Творчыя сілы іх невчарпальна—невчарпальна таму, што савецкі чалавек, пазбавіўшы эксплуатацыю, працу для свайго ўласнага шчасця, для шчасця грамадства, якое складаецца з такіх-жа, як і ён, працаўнікоў.

Наша краіна прайшла вядомы і цяжкі шлях. Сумленне і мудрасць народа—Комуністычнай партыі—накіроўвала і накіроўвае кожны наш крок, вызначаючы асноўнае, велічыню мату—пабудову камунізму. Падобна мы перажылі самую жорсткую ў гісторыі чалавечы вайну, вядзючы накіраваны камуністычным светам, і выйшлі ў гэтай вайне пераможцамі. За кароткі перыяд часу мы атэвалі і рушылі далей наперад разабручы гаспадарку, паказалі ўсім свету жыццёваздольнасць і творчую магчымасць савецкай сістэмы, савецкага ладу жыцця, і воль сёння ў адукацыйным праекце Дырэктыў на новую п'яцігодку мы кідаем выклік капіталістычнаму свету на мірнае спаборніцтва.

Мы—савецкі і ўздымаючы ажыццяўленне п'яцігодка, якія пераўтварылі аблічча нашай краіны, зрабілі не неадраждзай і магчым, зрабілі чымсь, які паказвае шлях у будучыню ўсім працоўнаму чалавечству. Новая п'яцігодка яшчэ ярка асветліла гэты шлях, яна забяспечыла нашай краіне катэгорыю перамогі ў спаборніцтве з краінамі капіталістычнага свету ў развіцці ўсіх галінаў эканамікі, у стварэнні народнай гаспадаркі, якая не мела і не можа мець ні адна капіталістычнага краіны. Гэтае багацце, што ствараем мы, служыць нам-жа, савецкім людзям, поўнапраўным гаспадарам свайго зямлі, свайго жыцця, свайго лёсу.

Кожная лічба ў праекце Дырэктыў—гэта рэальнасць, увасабленне творчых магчымасцей нашага народа. Нельга не звярнуць увагі, калі чытаеш гэты гістарычны дакумент, на клопаты партыі аб развіцці кожнай з братніх саюзнаў рэспублік. Мы, беларусы, можам тасма ганарыцца перспектываў далейшага развіцця нашай рэспублікі.

Беларусь, разабруаная і зняважана фашысцкімі акупантамі ў гады вайны, у пасляваенны час стала адной з перадавых рэспублік Савецкага Саюза, рэспублікай высокаразвітай індустрыі, буйнай, абсталяванай перадавой тэхнікай сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, высокай культуры. Наша рэспубліка ўжо перады дасягнула найвышэйшага росквіту, а калі ўлічымся ў гэтым, намечаны праектам Дырэктыў, мы ўсім Беларусі яшчэ больш пераўтваранай і развіццёвай, краінай вядомага багацця, высокага дастатку. Шчаслівым, пудоўным складаецца лёс нашай Беларусі ў вядомай сур'ёзнай савецкай сацыялістычнай рэспубліцы.

Іхалі шалеюць ад зайдзрасці завадатары капіталістычнага свету, бачачы нашу пераможную хаду ў светлую будучыню. Наш савецкі лад, сацыялістычная сістэма жыцця—непераможная. Будучыня за намі, за вядомымі імямі Маркса—Леніна, увасабленымі ў рэалінасць савецкім народам. Веліч нашага часу, веліч нашай маты, невчарпальнае мудрасць авангарда нашата народна—Комуністычнай партыі—алгэстраваная ў праекце Дырэктыў па постаму п'яцігодковому плану, ажыццяўленне якога наблізіць савецкі народ да запавядаў маты—камунізму. Кожны з нас, савецкіх людзей, прыкладзе ўсе сілы, каб гэты план быў здзейснены.

Тарас ХАДКЕВІЧ.

Праграма народнага шчасця

Праект Дырэктыў XX з'езду КПСС па постаму п'яцігодковому плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1956—1960 гады—дакумент велізарнай палітычнай важнасці. План выклікае пачуццё захаплення і гонару за нашу Радзіму, за наш гераічны народ, за родную Комуністычную партыю—натхняльніцу ўсіх нашых перамог на шляху да свежата камуністычнага заўтра.

Кожны год п'яцігодкі набліжае нас да камунізму. Наказанні 1960 года па цясаму раду галіны прамісловасці і сельскай гаспадаркі, па развіццё культуры і тэхнікі выдзельняюць нашу Радзіму на першае месца ў свеце. Пасляваенныя п'яцігодкі стварылі неабходныя ўмовы для рэальнага адзельнення ў бліжэйшых гадах асноўнай эканамічнай задачы СССР—дагнаць і перагнаць найбольш развітыя капіталістычныя краіны па вытворчасці прадукцыі на душу насельніцтва.

Шырокія гарызонты адкрываюцца перад намі ў распрацаваным Цэнтральным Камітэтам партыі праекце Дырэктыў не толькі ў галіне прамісловасці, сельскай гаспадаркі і транспарту, але і ў галіне навуцы, культуры, мастацтва. Хочацца асабліва больш натхніна працаваць над далейшым развіццём савецкай культуры і мастацтва, над новымі сімфоніямі і песнямі, якія адлюстроўваюць магчымасці творчыя намаганні савецкага народа, яго міруную стваральную працу.

Я. ЦІКОЦКІ,
народны артмст СССР.

Па шляху далейшага ўздыму культуры беларускага народа

Г. КІСЯЛЕУ,
міністр культуры Беларускай ССР

Наша краіна на парозе вядомых гістарычных падзей. Цеснай, згуртаванай сям'ёй ідуць савецкія людзі насустрач XX з'езду КПСС. Сацыялістычнае спаборніцтва ў гонар з'езду ахапіла шырокія масы працоўных, дзеячоў навуцы, культуры і мастацтва Савецкай Беларусі, якія з вядомым натхненнем ствараюць новыя каштоўныя працы. У мінулым годзе тэатры рэспублікі ўзбагацілі свой рэпертуар арыгінальнымі спектаклямі, кінофільмамі «Беларусьфільм» выпусціла два новыя фільмы. Рад новых цікавых твораў напісалі пісьменнікі, кампазітары, мастакі. Ажыццявіліся дзейнасць устаноў культуры ў вёсцы. Самаадданай працай савецкі народ ярка дэманструе сваю вернасць вядомай і неперажыванай справе роднай Комуністычнай партыі.

Праект Дырэктыў XX з'езду КПСС па постаму п'яцігодковому плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1956—1960 гады, распрацаваны Цэнтральным Камітэтам КПСС, шырока ўхваляў і ўзрадаваў савецкіх людзей. Светлыя перспектывы ажыццяўлення новага п'яцігодковага плана перад нашым народам. План прадугледжае новыя магчымасці ўздыму народнай гаспадаркі Савецкага Саюза і перш за ўсё цяжкай індустрыі—асноўнае сацыялістычнай эканамікі. Ажыццяўленне гэтага плана будзе азначаць далейшае ўмяшчэнне эканамічнай магчымасці СССР і яго нескарочальнай абароназдольнасці, значнае павышэнне народнага добрабыту, рост савецкай культуры. У праекце Дырэктыў выразна непахісна воля савецкага народа ў барацьбе за пабудову камунізму. З пачуццём вядомага патрыятычнага гонару ўспрымаюць працоўныя Беларусі гэты гістарычны дакумент.

Беларускі народ разам з усімі народамі Савецкага Саюза паспяхова выканаў пяты п'яцігодковы план развіцця народнай гаспадаркі. І гэта даю адукацыйныя вынікі ў развіцці беларускай савецкай сацыялістычнай культуры. XX з'езд КПСС і XIII з'езд Кампартыі Беларусі работнікі культуры разам з усімі беларускімі народам сустракаюць новымі поспехамі.

Важнымі падзеямі ў жыцці нашай рэспублікі ў мінулым годзе былі дэкада беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве, якая адбылася ў лютым 1955 года, і п'ясека ў канцы года работнікаў культуры БССР у Польшку ў Народную Рэспубліку. У дні летых працоўных сталіны нашай Радзімы—Масквы былі паказаны лепшыя ўзоры беларускага професіянальнага і самадзейнага мастацтва, створаныя за пасляваенны час. Патрабаваны маскоўскі глядач азначыў рост майстэрства работнікаў культуры і майстроў мастацтва, якія дасягнулі выдатных творчых поспехаў.

У час месячнага польска-савецкай дружбы праводзіліся дні беларускай культуры ў Польскай Народнай Рэспубліцы, у якіх прыняла ўдзел вядома група пісьменнікаў і артыстаў БССР. На гастролі ў Польшку выяздзіў Акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы. Выступленні пісьменнікаў, дзеячоў беларускага мастацтва карысталіся ў польскага глядача названым поспехам. Удзел работнікаў культуры нашай рэспублікі ў месячніку польска-савецкай дружбы мае велікае значэнне ва ўмяшчэнні і пашырэнні дружбы паміж савецкім і польскім народам.

З кожным годам растуць творчыя кадры майстроў сцэны. Становіцца з'яваць тэатры лічбы той факт, што рэпертуар нашых тэатраў ўзбагацаецца за кошт з'яўлення новых савецкіх п'есаў драматургаў. У апошні час беларускімі драматургамі створана некалькі новых твораў. Па лібрэта п'ясецы Эліз Агняцкай кампазітар П. Пустак напісаў першую беларускую дзіцячую оперу «Марынка», пастаноўлена тэатрам оперы і балету, у якой адлюстравана гераічная барацьба нашых беларускіх партызан у час Вядомай Айчынай вайны. Оперу паставіў малады рэжысёр О. Маралёў. Спектакль карыстаецца поспехам у вядомага тэатра оперы і балету над падрхтоўкай новай оперы беларускага кампазітара А. Багатырова «Надзея Дурава».

Надзюна ў тэатры імя Янкі Купалы паставілі спектакль «У ціхім завулку» А. Маўзона. Да з'езду партыі тэатры рухуюць новыя спектаклі па п'есах беларускіх драматургаў К. Губаравіча, І. Дорскага, С. Спалашова і М. Барокі. Над новым драматургічным творам «Ранняя жамчужына» працуе пісьменнік П. Галеба. Завячае работу над п'есай «Калі вы малдыя...» пісьменнік І. Мележ. У новай, больш дасканалай рэдакцыі аднаўляюцца опера Д. Лукаса «Кастусь Каліноўскі», драма Якуба Коласа «У пушчах Палесся», інсцэніроўка аповесці З. Вядулі «Салавей».

Больш актыўна і ўважліва пачаў адносіцца беларускі пісьменнікі да запалараванай тэатраў, кінофільмаў, яны пачалі больш клопатвацца аб развіцці тэатральнага, музычнага мастацтва беларускага народа. Нястомна і пэсна прадуе наш старэйшы пісьменнік народнага лая Якуб Колас. Беларускімі пісьменнікамі створана

многа таленавітых твораў, якія заваявалі шырокае прызнанне чытача не толькі ў нашай рэспубліцы, але і за яе межамі. Больш 80 кніг беларускіх літаратараў выдзельна на мовах братніх народаў СССР. Многія з іх перакладзены на польскую, венгерскую, кітайскую, румынскую, балгарскую, чэшскую, нямецкую мовы. У сваю чаргу беларускія пісьменнікі перакладаюць на родную мову творы рускай класічнай культуры, выдатныя творы рускіх савецкіх пісьменнікаў, пісьменнікаў братніх рэспублік і краін народнай дэмакратыі.

За апошніе дзесяцігоддзе толькі Дзяржаўнае выдвецтва БССР выпусціла ў свет звыш 2,550 назваў палітычнай, мастацкай і навуковай літаратуры.

Разам з тым у друку і на сцэнах тэатраў часам з'яўляюцца яшчэ слабыя, тэрыя творы, спектаклі. У літаратуры і мастацтве слаба асвятляецца перыяд барацьбы працоўных за перамогу Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Беларусі. Не атрыма паграбнай распрацоўкі тема жыцця рабочага класа рэспублікі. Мала ствараецца яшчэ буйных твораў аб сучаснай барацьбе калгаснага сялянства за крўты ўздым сельскай гаспадаркі. Незадавальна паказан у літаратуры і мастацтве галоўны герой—савецкі чалавек—будзнік камунізму з яго новымі выдатнымі якасцямі. На жаль, гэта датычыць не толькі літаратуры, тэатральнага мастацтва, але і кіномастацтва, музыкі і вышэйшага мастацтва.

Побач з шырокім выкарыстаннем у нашай працы твораў рускай і зарубежнай класікі, твораў сучасных савецкіх аўтараў і пісьменнікаў краін народнай дэмакратыі, нам трэба настойліва весці работу па стварэнню буйных твораў беларускай літаратуры, у прыватнасці твораў драматургіі і кінодраматургіі, твораў музыкі, жывапісу, скульптуры і графікі, спектакляў, якія былі-б сапраўды буйнай з'явай у культурным жыцці рэспублікі. Гэта задача намнога ўзрастае ў сувязі з падрыхтоўкай да 40-годдзя Вядомай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Адзначаны задачы ўскладзены Дырэктыўам з'езду на кінофільмы. Ах іх патрабаванне павялічыць якасць выпускаемых мастацкіх і навукова-тэхнічных фільмаў. За апошнія гады кінофільмаў «Беларусьфільм» некалькі палепшылі сваю работу. Паспехам у гледача карыстаюцца кінофільмы «Лічы партызана», «Хто смеацца апошнім», «Несцерка». У 1955 годзе кінофільмы зрабіла два мастацкія фільмы: «Залёны агні» і «Беларускія капырты». На экраны рэспублікі выйшаў рад карысных навукова-папулярных фільмаў. Сістэматычна выходзяць кіночасопісы «Савецкая Беларусь» і «Новы Беларусі». У гэтым годзе кінофільмаў выпусціць два мастацкія фільмы: «Пасля дзятчатых дён» і «Пачатак шляху», сем кароткаметражных навукова-папулярных фільмаў.

Самую пісьменніку, тэатральным калектывам, канцэртным арганізацыям, Саюзам кампазітараў і мастакоў, усім работнікам культуры трэба сур'ёзна ўзліца за аказанне дапамогі сельскім культасветустановам і задалавленне культурных патрэб вёскі. У вёску трэба накіроўваць больш і лепшых лектараў, лядкачыхаў, больш добрай сельскагаспадарчай, палітычнай і мастацкай літаратуры, п'ес і п'есаў, навукова-папулярных і мастацкіх

БУДАВАЦЬ ЭКАНОМНА І ПРЫГОЖА

Л. МАЦКЕВІЧ,
галоўны архітэктар г.р. Мінска

Комуністычнай партыі і Совецкім уладам прыняты цэлы рад мерапрыемстваў для таго, каб рэзка павялічыць тэмпы, палепшыць якасць і знізіць кошт будаўніцтва. Гэтыя задачы вырашаюцца на аснове шырокай індустрыялізацыі будаўніцтва.

Гэта асабліва наглядна відаць на прыкладзе сталіцы нашай рэспублікі. Намаганні працоўных Беларусі з дапамогай народаў братніх рэспублік у Мінску вырашана вялікая горадабудаўнічая задача будынага мастава. Горад амаль занава абудаваны і набыў новы выгляд, які адпавядае значэнню Мінска як сталіцы рэспублікі.

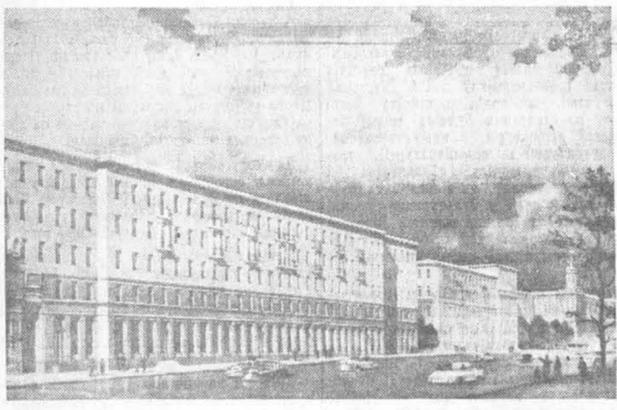
Адпаведна і далейшаму развіццю Мінска нашы архітэктары аддалі пачатак творчай працы. Набудаваны гарадскія і жыллыя будынкі, ансамбль праспекта Імя Сталіна з прылагоджанымі да яго плошчамі і вуліцамі з новымі жылымі і грамадскімі будынкамі. Створаны жыллыя раёны аўтамабільнага і трактарнага заводаў, новыя паркі, бульвары і інш., што з'яўляецца становам прыкладам горадабудаўнічай практыкі і законнай годнасцю не толькі мінчан, але і працоўных усёй рэспублікі. Аднак, нягледзячы на вялікія поспехі, дасягнутыя ў будаўніцтве сталіцы, архітэктарамі дасягнута шмат памылка. Захапіўшыся знешне-паказным бокам архітэктуры, згодна забялілі аб радыяльнай планіроўцы ўнутраных памяшканняў і кватэр, аб стварэнні зручных умоў для жыцця людзей.

У практыцы стварэння жылых і грамадскіх будынкаў дасягнутыя прамежары ў выглядзе нічым не апраўданых вежаў, декоратывных калонаў, порцікаў, лоджыяў, карнізаў, аддзеланых лямпачкаў і ўпрыгожанняў і інш. Усё гэта прыцягвала ў архітэктурі пад выгляд асацыяцыі класіцы. Такое «асэвіненне» выклікала выдаткаванне вялікіх сродкаў і матэрыялаў, якія можна было-б скарыстаць для нашай рэспублікі і добраўпарадкавання горада.

Так, прамежары захавалі ўпрыгожваннем у вонкавай і ўнутранай аддзелцы будынка Палаца культуры профсаюзаў на Цэнтральнай плошчы (архітэктар В. Іршоў) не толькі павялічыла траты сродкаў, але на многія месяцы падоўжыла тэрмін заканчэння будаўніцтва.

Будынак тэлевізійнага цэнтру на вуліцы Калініна (архітэктар П. Гегарт) — адзін з з'яўляўся прамежарыяй у архітэктурі. Тут запракванты і пабудаваны порцік з шасці прамавугольных калон, ўпрыгожаны скульптурамі і завершаны пірамідным парэнтам. Перагледзеўшы прэзент, мы атрымалі магчымасць знізіць кошт будаўніцтва на 400 тысяч рублёў. Будынак Белгэраз таго-ж аўтара таксама мае шмат прамежарыяй у аддзелцы і ўнутранай планіроўцы.

Цэлы рад жылых дамоў на вуліцах Захарова і Калініна, запраквантых архітэктарам Гегартам, таксама меў прамежарыяй.

Праект 94-кватэрнага жыллага дома. Аўтар праекта — архітэктар-мастак С. Муцінск.

частку якіх удалося ліквідаваць. Архітэктар М. Баршч у праектах жылых дамоў на Кружалой плошчы не паскупіўся на порцікі, лоджыі, калонады, лямпы ўпрыгожання, якія каштавалі дзяржаве многія сотні тысяч рублёў. У яго праектах таксама ўвагі аддаецца стварэнню выгод для жылхароў і эканамічнасці будаўніцтва. Перагляды праектаў двух дамоў на рагу праспекта Імя Сталіна і вуліцы Імя Купалы, будынка Інстытута механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі далі магчымасць эканоміць больш дзевяцісот тысяч рублёў.

Вялікі прамежарыяй запасаў аўтарскі калектыў архітэктара В. Рубаненкі ў праектах жылых дамоў на Прывакзальнай плошчы і вуліцы Кірава. Каб спрыяць больш выразнаму архітэктурнаму вырашэнню фасадаў, былі запракваны ў кватэрах з двух пакояў па тры балканы з шасцю балконамі звыш.

Але ўважлівае належага майстэрства ў праектыроўшчыкаў з'явілася адной з прычын дасягнутых памылак. Дзе не было сапраўднага майстэрства, там на дапамогу прыходзіла ўпрыгожванне. Але ў памылках вінаваты і некаторыя заказчыкі, якія імкнуліся, каб іх будынікі былі прыгожымі, чым іншыя. Да таго-ж некаторыя не толькі мадэлявалі, але і пачынаючы архітэктары імкнуліся стварэнне «непаўторных помнікаў» ў выглядзе будынкаў.

Няўвага да тыповага праектавання і абдыкання адносіны да ўжывання такіх праектаў у практыцы абудовы гарадоў таксама з'яўляецца адной з прычын дасягнутых памылак. Да 1954 года не было тыповых праектаў чатырох- і пяціпаверховых жылых дамоў, якія адпавядалі-б новым, больш дасканалым і прагрэсіўным методам будаўніцтва. Гэта прымушала карыстацца паўторнымі праектамі, якія часта не адпавядалі сучасным патрабаванням, цяперашнім узроўню архітэктурнай навуцы.

Астатляцы горадабудаўнічай навуцы прымаў да няправільнай практыкі абудовы вуліц і кватэраў. Прымяненне прышну пераметральнай абудовы кватэраў абумоўлівала будаўніцтва вуліц-каліторнаў з неспрыяльным размяшчэннем жылых будынкаў да святла.

Астатляцы выразнага архітэктурнага вырашэння кватэраў, недастаткова ўвага да пабудовы культурна-бытовых устаноў выклікала ў заказчыкаў патрабаванне абавязковага выдзялення плошчы прапантаў жылых плошчы над дзвяніцай Установы ў кожным доме, які мае больш 1.500 кватэраў метраў плошчы. Між тым гэтыя ішы раз нехта было выкарыстаць у дамах трох і пяці паверхаў без школы для жылхароў. А размяшчэнне майстэрстваў бытавога абслугоўвання, фатаграфій, будучых,

сталовых, буйных магазінаў і іншых бытовых устаноў значна павялічыла кошт жылля, а таксама пагаршла бытавыя ўмовы жылхароў.

Пасля Усеагульнай нагоды будаўнікоў у Маскве ў 1954 годзе праекты былі перагледжаны. Аднак гэта не атрымала свайго адлюстравання ў кантрасах. Ліквідацыя прамежарыяй у праектах у той час па сутнасці яшчэ не дала адчуваальнай эканоміі.

Цяпер заканчваецца перагляд усіх будаўнічых праектаў з мэтай ліквідацыі прамежарыяй, паліпашэння ўнутранай плошчы паміж кватэрамі і кватэрамі, а таксама стварэння выгод для жылхароў. Перагляд паказаў, наколькі мы, архітэктары, і тыя, хто запракжаў праекты, мала аддавалі ўвагі эканоміі і стварэнню выгод для насельніцтва, наколькі правільна і свочасна партыя і ўрад аўдзіравалі загану практыку ўпрыгожання.

Устаноўлена, што ў будынках, дзе для афармлення фасада прымяняюцца пілястры і карнізы вялікага выстулу, звышні завешаны чарчачна прастора, зніжэнне якой дзе вялікую эканомію сродкаў і будаўнічых матэрыялаў. Вялікая эканомія атрымана за лік зніжэння на жылых дамах фрытонаў, парашетаў, балюстрадаў і лямпы ўпрыгожання.

Многія архітэктары правільна разумеець задачу барацьбы з прамежарыяй і самі ўносяць папраўкі ў праекты, якія яны распрацоўвалі.

Барацьба з прамежарыяй у архітэктурі не азначае, што нашы будынікі павінны быць непрыгожымі, без мастацкага абдыччя. Сумныя і шырыя будынікі не могуць задавальняць уаросныя культурныя патрэбы савецкіх людзей. Партыя і ўрад патрабуюць ад нас, архітэктараў, будаваць прыгожыя дамы простымі сродкамі, без лішняга ўпрыгожання, таннага і зручнага для жыцця.

Праектымі арганізацыі Масквы, Ленінграда, Кіева і Мінска праводзіцца распрацоўка тыповых праектаў чатырох- і пяціпаверховых жылых дамоў. Распрацаваныя Белдзяржпраектам тыповыя праекты такіх дамоў зацверджаны ўрадам Беларусі і атрымаюць масавае прымяненне ў абудове Мінска. Новыя дамы будуць мець кватэры з трох, двух і аднаго пакоя, зручныя для жылхароў.

Фундаменты, сцяны паказва, дзвянічныя маршы і перакрыткі будуць вырабляцца з бетонных блокаў і жалезабетонных італяў. Сцяны дамоў запракваны з буйных наладаных блокаў, аформленых таннамі, але прыгожымі керамічнымі пілімамі пачасна прасваення ці абдыччэння італяў. Гэта дазволіць максімальна прымяніць індустрыяльныя метады будаўніцтва і павялічыць ліквідацыю сезоннасці. На аснове адкрытага Усеагульнага конкурсу і абмеркавання праектаў грамадскасцю, у 1956 годзе будуць распрацаваны новыя тыповыя праекты дамоў з маламетражнымі кватэрамі. Іх кошт будзе складаць тысячы рублёў на адзін квадратны метр жыллой плошчы, што танней амаль у паўтара раза супраць існуючага кошту. Умовы конкурсу патрабуюць, каб дамы былі прыгожымі і мелі прыявіты вонкавы выгляд.

У гэтым годзе ў Мінску будуць пабудаваны два буйнапаверховыя пяціпаверховыя жыллыя дамы заводскага вырабу. Будзе праводзіцца толькі мантаж дома з дэталей, вырабленых на заводзе. Будаўніцтва буйнапаверховых дамоў — гэта бліжэйшая задача, вырашэнне якой дзвяніць шырокім фронтам весці жыллівае будаўніцтва.

Заканчэнне будаўніцтва завода абрыната жалезабетону на сто тысяч кубічных метраў, камбіната будматэрыялаў, завода аўтамабільнай цэгла ў Мінску ўжо ў гэтым годзе дазволіць значна палепшыць будаўніцтва справу.

Вялікі калектыў архітэктараў, інжынераў, канструктараў і тэхнікаў праектных арганізацый Мінска будзе працаваць над творами архітэктуры, якія адпавядалі-б патрабаванням эканамічнасці, зручнасці жылля насельніцтва.

ТАЛЕНАВІТЫ АРТЫСТ

У Беларусі няма ніводнага раёна, у якім-бы не ведалі імя выдатнага спявача — саліста тэатра оперы і балету Мікалая Дамітравіча Ворвулева. Ён вядомы не толькі ў нас у рэспубліцы, але і далёка за яе межамі.

М. Ворвулеў паходзіць з прастай сям'і савецкага сям'і. Імямненне да музыкі з'явілася ў яго ў раннім узросце.

У 1936 годзе ён паступае ў Арцмаўскае музычнае вучылішча, якое паспяхова заканчвае. З 1939 года Ворвулеў пачынае вучыцца ў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі. Але пераважнай навад гітэраўскіх акампаніаваў саюзнаму зямлю спыніў міруную працу савецкіх грамадзян. М. Ворвулеў у раллах абароны Радзімы. Будучы на фронце, ён часта выступае ў канцэртах.

Пасля вайны М. Ворвулеў прыязджае ў Мінск і паступае на пастаянную работу ў Беларускі тэатр оперы і балету. Музычны талент, прыгожы тэмбр моцнага лірыка-драматычнага барытона дазваляе маладому салісту спраўдзіцца з выкананнем складаных партый рускіх класічных, савецкіх і заходне-еўрапейскіх опер.

Першай значнай удачай Ворвулева была партыя Эскамілья ў оперы «Кармен». Паступова яго рэпертуар убагачаецца новымі партыямі: Онегін — у оперы «Еўгеніі Онегін», Роберт — у оперы «Ялантас», Гразой — у «Царскай нявесне», Томскі — у «Шкаўня дэме», Жэрмон — у «Травіце», Збігнеў — у «Страшным двары», Кастусь — у оперы «Кастусь Каліноўскі», Апанас — у «Дзядзька і Цыцэля», Ігар — у оперы «Князь Ігар і Ірына».

М. Ворвулеў становіцца адным з вядучых салістаў тэатра оперы і балету. На працягу ўсіх год ён нястомна працуе над павышэннем свайго выканання майстэрства, паспяхова заканчвае Беларускае кансерваторыю.

М. Ворвулеў вядомы ў народзе не толькі як оперны спявак. Ён таксама выдатны выканаўца масавых савецкіх і народных песняў.

1955 год з'явіўся самым радасным годам у жыцці спявача. Ён удзельнічае ў дэкадзе беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве, выступаючы ў спектаклях і канцэртах на сценах сталінскіх тэатраў.

У мінулым годзе Ворвулеў з групай салістаў опернага тэатра наведаў Польшчу, дзе прымаў удзел у месічнай польска-савецкай дружбы. Там ён выступаў у канцэртах, удзельнічаў у спектаклях «Еўгеніі Онегін» і «Страшным двары».

Пасля выступленняў у Польшчы ён з групай савецкіх артыстаў выязджае на гастролі ў Англію. Шматгранная творчая дзейнасць артыста, яго высокае выкананне і сучаснае майстэрства атрымалі шырокае прызнанне ў слухачоў.

Партыя і ўрад па заслугах ашанілі дзейнасць М. Ворвулева, прысвоіўшы яму званне Народнага артыста СССР.

Л. ЗАПОЛЬСКАЯ.

Беларускі тэлецэнтр

М. ДОСІН,
дырэктар Мінскай студыі тэлебачання

З уступленнем у строй першай парты тэлевізійнага цэнтру пачала разгортвацца сваю работу Мінская студыя тэлебачання. Праўда, работа яе нічэ абмежавана паказам кінофільмаў, але і цяпер ужо можна гаварыць аб неабходнасці, рознастайнасці перадач, аб стварэнні больш цікавых форм паказу.

У студэні — самавіку будучы дэманстрацыя кінофільмаў па два разы ў тыдзень — па суботах і нядзелі. Апрача мастацкіх фільмаў, будуць паказаны мультыплікацыйныя і навукова-папулярныя.

Студыя мае значныя магчымасці рабіць рознастайныя канцэртныя праграмы, запісаныя на кіноплёнку. Ужо ёсць канцэрты выдатнага майстра савецкага мастацтва — Міхайлава, Пірагова, Грышко, Крыўчэн, Шпілер, Опізніўца і многіх іншых. Ёсць даволі вялікая праграма эстрадных канцэртаў, балетнага мастацтва, музыкі народаў СССР, акрабраты, інсцэніроўкаў, Мастацкае выкананне такіх майстраў, як Любэнаў, Аксёнаў, Названнаў, Жураўлеў.

У гэтым годзе пры дапамозе цэнтральнай студыі тэлебачання будуць запісаны канцэрты лепшых майстраў беларускага мастацтва.

Студыя рыхтуе і непасрэдна перадачы канцэртнага характару.

З уступленнем у строй малой студыі, якую маркучале закончыць у другім квартале, магчымасці гэтых перадач значна павялічаюцца.

Магчыма будзе часцей прыцягваць да выступленняў лектараў, перадаваць гаспадарскія і сельскай гаспадаркі, паказваць канцэрты не толькі салістаў, але і невялікіх ансамбляў, рабіць невялікія інсцэніроўкі.

У гэты час і перадачы ўжо будуць значна большы. Калі ў студэні, лютым і сакавіку планам прадуладжана 25 гадзін на месяц (па дзве трыгадзінныя перадачы ў тыдзень), дык з 1 красавіка, ідзе пачынаючы, неарганізавана. Так, на працягу трох месяцаў будаўнікі не могуць скончыць пам'яшчэння фільмаў, якія самі будынак быў скончаны тры месяцы назад, потым праз месяц быў атынкаваны, яшчэ праз месяц былі ўсталяваны вокны і падключана апамяшчэнне. Цяпер заканчваецца кладка падлогі. А ўсю гэтую работу можна было-б зрабіць значна хутчэй.

Давно пастаўлена пытанне аб палбор кватэраў для студыі. Але Міністэрства культуры БССР няўважліва ставіцца да нашых патрэб.

Такія адносіны да тэле-студыі работнікі Міністэрства лічаць за дэмакратыю, што студыя знаходзіцца ў саюзным падпарадкаванні і таму нам няма чаго асабліва клапаціцца аб ёй.

А. КЛАПАЦЬКА.

Праўда, магчымасці для іх вельмі абмежаваныя, бо дыктарская ішчэ недастаткова абсталявана і ў ёй можна выступаць толькі адзін чалавек. Пробныя рэпетыцыі паказалі, што і пры гэтых умовах можна ўжо то-се-бе рабіць. У бліжэйшы час будзе арганізаваны канцэрт майстраў мастацтва сталіцы, выступіць паэты, перадачы вытворчасці, будзе прачытана некалькі лекцыяў, у прыватнасці, аб тэлебачанні, аб тым, як настрайваць тэле-візыр і іншыя.

Вялікая работа чакае рэжысёраў, акцёраў, апэратараў. У штатзе студыі павінна быць п'яць-шэсць рэжысёраў, столькі-ж апэратараў. Студыя будзе шырока прыцягваць рэжысёраў і акцёраў нашых тэатраў, не толькі для работ над спектаклямі тэатраў, але і над уласнымі паставоўкамі студыі. Літаратурна-драматычная рэдакцыя пачала ўжо складанне плана літаратурных інсцэніроўкаў і паставоўкаў, падрыхтоўку іх.

У сваёй рабоце студыя тэлебачання перажывае цяжкасці. Будаўніцтва малой студыі, якая павінна ўступіць у строй да 1 красавіка, ідзе пачынаючы, неарганізавана. Так, на працягу трох месяцаў будаўнікі не могуць скончыць пам'яшчэння фільмаў, якія самі будынак быў скончаны тры месяцы назад, потым праз месяц быў атынкаваны, яшчэ праз месяц былі ўсталяваны вокны і падключана апамяшчэнне. Цяпер заканчваецца кладка падлогі. А ўсю гэтую работу можна было-б зрабіць значна хутчэй.

Давно пастаўлена пытанне аб палбор кватэраў для студыі. Але Міністэрства культуры БССР няўважліва ставіцца да нашых патрэб.

Такія адносіны да тэле-студыі работнікі Міністэрства лічаць за дэмакратыю, што студыя знаходзіцца ў саюзным падпарадкаванні і таму нам няма чаго асабліва клапаціцца аб ёй.

А. КЛАПАЦЬКА.

На здымку: беларускія кампазітары і музыканты ў Мінскай студыі тэлебачання (справа налева: Р. Пусты, Я. Шкоўнік, М. Алаўцаў, С. Аскаўцаў, Г. Штоўна, Л. Мухарынская, у саюзе савецкіх кампазітараў БССР у час прагляду новай тэлевізійнай праграмы).

На здымку: беларускія кампазітары і музыканты ў Мінскай студыі тэлебачання (справа налева: Р. Пусты, Я. Шкоўнік, М. Алаўцаў, С. Аскаўцаў, Г. Штоўна, Л. Мухарынская, у саюзе савецкіх кампазітараў БССР у час прагляду новай тэлевізійнай праграмы).

На здымку: беларускія кампазітары і музыканты ў Мінскай студыі тэлебачання (справа налева: Р. Пусты, Я. Шкоўнік, М. Алаўцаў, С. Аскаўцаў, Г. Штоўна, Л. Мухарынская, у саюзе савецкіх кампазітараў БССР у час прагляду новай тэлевізійнай праграмы).

На здымку: беларускія кампазітары і музыканты ў Мінскай студыі тэлебачання (справа налева: Р. Пусты, Я. Шкоўнік, М. Алаўцаў, С. Аскаўцаў, Г. Штоўна, Л. Мухарынская, у саюзе савецкіх кампазітараў БССР у час прагляду новай тэлевізійнай праграмы).

А. КЛАПАЦЬКА.

Канцэрты, прысвечаныя Моцарту

У Беларускай кансерваторыі рыхтуюцца канцэрты, творчыя вядзеньні і папулярныя сканды, прысвечаныя 200-годдзю з дня нараджэння вялікага аўстрыйскага кампазітара Моцарта.

Сіламі студэнтаў будзе выкананы першы акт яго оперы «Дон Жуан».

Наладжваецца сімфонічны канцэрт на наступнай праграме: сімфонія соль-мінор, канцэрт для скрыпкі з аркестрам, уверцюра да оперы «Вяселле Фігаро» і ўрываак з «Рэжысёра».

Наладжваецца сімфонічны канцэрт на наступнай праграме: сімфонія соль-мінор, канцэрт для скрыпкі з аркестрам, уверцюра да оперы «Вяселле Фігаро» і ўрываак з «Рэжысёра».

Наладжваецца сімфонічны канцэрт на наступнай праграме: сімфонія соль-мінор, канцэрт для скрыпкі з аркестрам, уверцюра да оперы «Вяселле Фігаро» і ўрываак з «Рэжысёра».

Л. ЗАПОЛЬСКАЯ.

Кіноспудыя „Беларусьфільм“ у 1956 годзе

У гэтым годзе Беларускае кіноспудыя значна пашырае сваю дзейнасць па выпуску мастацкіх фільмаў.

Пад кіраўніцтвам рэжысёра В. Корша Сабліна выдзены зямкі фільма «Паслядзіўчаты лён», які расказае аб працаўніках Беларускай асікі, аб іх барацьбе за ўздым сельскай гаспадаркі.

Рыхтуецца фільм «Печатак шляху», прысвечаны незабываным падзеям Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны на тэрыторыі Беларусі.

У бліжэйшы час пачнецца работа над карцінай «Высокі пост», якая расказае пра рэдагара камуніста, старшыню аднаго з калгасаў, пра барацьбу за ўздым сельскай гаспадаркі.

Побач з мастацкімі кінокарцінамі ў роўных раёнах Беларусі будуць зняты і некалькі навукова-папулярных фільмаў. Сярод іх — «Калгас «Рассвет» і «Льняновод».

В. СМАЛЬ.

Патрабавальнасць мастака

Усе мы чыталі артыкул Якуба Коласа «Пісьменнікі і яго праца» — гэту ўчыру размову старэйшага мастака, які, падагуляючы свай публікацыі творчы вопыт і праўдліва чысцьбаўскія клопаты аб літаратуры, заклікае смела абудзіць жыццёвыя назірания, старанна працаваць над вобразамі і мовай, шліфаваць стыль, шукаць трапнае і крылатнае народнае слова.

Многа цікавага і карыснага даюць гэтыя творчыя выказванні, але яшчэ больш навукальнага ў ітудэінай творчай практыцы пісьменніка. Нядаўна выйшла асобным выданнем яго трылогія «На рэстанях». Цяпер — ці то з-за аўтарскай сціпласці, ці то па рэдакцыйнаму недагляду — не адзначана, што гэта вышпугленае і дапоўненае выданне, новая рэдакцыя рамана. Між тым параўнанне папярэдніх выданняў «У палескай глушы» і «У глыбі Палесся», а таксама перапрацаваныя тэксты «На рэстанях» з новай рэдакцыяй да падаставу гаварыць аб вялікай патрабавальнасці пісьменніка да свай працы, аб укладанні і паліпашэнні пасобных вобразаў, удасканалення мовы і стылю.

З часу напісання першай кнігі трылогіі прайшло каля 35 год, другой — амаль 30. За гэты значны прамежак часу намярзна выраста і ўзбагачаецца беларуская літаратура, прайшла вялікі шлях развіцця і ўзабагачэння літаратурнага мова: значна паліпашыўся ё савецкім фанам, удасканаліўся і ўдаскладніўся граматычны лад. Гэтыя акалічэнні не мог не ўлічыць Я. Колас, рыхтуючы да выдання трылогію ў асобным выданні.

Для кнігі «У палескай глушы» і «У глыбі Палесся» характэрна аднолькава метадычная сістэма вышпугленняў, дзе ставіцца задача пошукаў простага і важнага слова і мастацкіх дэталей, зямны дыялектызмаў, шліфоваў і апрацоўкі пасобных сказаў і сінтаксічных канструкцый.

Калі аўтарскія змены і ўдаскладненні ў першых двух кнігах трылогіі носіць у асноўным стылістычны і лексічны ха-

Новая рэдакцыя трылогіі Я. Коласа «На рэстанях»

рактар і толькі ў асобных выпадках дагледжана структура вобразаў, дык у траці кнізе наглядна чынае. Тут аўтар перагледзеў першапачатковы тэкст, дапісаў новыя эпізоды, каб умацніць сацыяльнае гуанне рамана, паліпашыць і развіць характарыстыку некаторых вобразаў.

Нахай дапісаных месцаў і не так многа ў апошняй кнізе і невялікія яны па аб'ёму, але ў гэтых эпізодах выдатны мастак слова паказаў выключнае ўменне насычаць іх багаццем амету.

Дзве новыя мясціны ў рамана паказваюць сувязь рэвалюцыйнага сялянства з народам (стар. 103—105, 112—113). Тут пісьменнік змог даказаць, але ярыкі і запамінальныя штырхалі стварыць два новыя вобразы сялян — Мірона Шуксі і Лявона Раткевіча, які добраахвотна ахвочваюць наступніцкі з'езд ат вёска паліцыі. Гэтыя вобразы, як і вобраз Аксёна Каля, усабавяляюць перадавую частку сялянства, абуджанага рэвалюцыйнымі падзеямі 1905 года.

Горкай іроніяй да свай долі і нянавісцю да папухлых класаў гуцаць словы Шуксі: «Мы-ж вольныя. Яны рананата, класік, каб і халеў, дык няма чаго, — уець луд класікці. Жываць таксама няма чаго — каб скончыцца. Вось і хадзім вольна: ні рукам, ні зубам работы няма». Калі гэты чалавек даведзеўся, што пратакол наступніцкага сходу трапіў у рукі паліцыі, ён сказаў:

«— Чаму-ж вы не далі нам знаку? Мы-б і хігна гора вырвалі пракалол...»

Разважліва і спакойна Раткевіч, адгледжваючы аб матах збору наступніцкаў у полі, зазначае: «А можа, гуляючы і пагаварыць аб чым заходзіцца — гаварыць смела. Мы тут поб

НАПАЛЕССІ

1. ГАРАЧАЯ ПАРА ЗІМОЮ

Антон БЯЛЕВІЧ

Характэрна адзначыць: трэці раз я прыязджаю ў Давыд-Гарадок і трэці раз стражкоў райкомаўскіх гаспадар, а заведзеным матаром. Стаіць каля райкома і сцякаецца дымок чымхае — у дарогу гэта машына, так і цяпер, у снежную зімовую раіну, проста з халоднага адраіліся мы з райкомаўцамі ў калгас і сельсаветы раёна. Канстанцін Вікеневіч Мацюшэўскі, першы сакратар райкома партыі, акурат у той час быў на абласной партыйнай канферэнцыі, і Рыгор Дамітравіч Клімаў, другі сакратар райкома, расказаў аб завяршэнні 1955 гаспадарчага года, аб прыбытках агоніх...

— Ты і зямлявая, ты і член партыі, Зінаіда Трафімаўна. Алкасіасць на табэ. Веру, што пастарэешся.

— Пастарэешся, таварыш сакратар. Добра пастарэешся, — парывалася яна. — Людзі ў нас вельмі старанія. Усе будзе добра...

— Але не ўсё так добра выходзіла, як таго-б хапелася Зінаізе Трафімаўне. Вышывае. Так і не прыёс рэчыва на сваіх крылах жаваранак. Выходзіла рэчыва звычайна на ганак, стала, глядзець у пахмурнае неба, да шэрага пясняра вясны прыслухоўвалася. А ён: «чыр-чыры» — ды змоўкіе, у сухую траву апунціна, пад кусякмі прытуліцца. Халодна. Зацігваеца вясна. А дні бягуць, мінаюць тыдні. Вось ужо і буслы прыляцелі, але і яны на сваіх шырокіх крылах не прыслелі цёплай сонечнай вясны. Ідзе Зінаіда Трафімаўна па граўскай дарозе ў поле. Халодны дождж іміць, вецер дзьме ў твар. Сяргэ-ла-б, здаецца, сэрцам сваім Зінаіда Трафімаўна і поле гэты гравітэ, і руць тую мокрую ды кроўку, пажоўккую... Дзе-ж ты, вясна-вясна? Дзе-ж ты заблукалася? Сянь-ня-ж трэба! Ідзе-ж Зінаіда Трафімаўна. Вясна дала народу, слова дала партыі высокі лён вырасціць у сваім зялёні!

— Праздзень-другі і трактарысты ў калгас прыходзілі. А час не чакае. З плугамі, з прыжымкамі рынуліся людзі ў поле. Гул і рокат машын нібы раззвоніў шэрае малхмар'е. Яна засявіла сонца. «Усё будзе добра», — думала яна. — Вясна ўзяла верх над халодам. Пасеем. Пасеем наш лён за лета. Сонейка, пастой, пасявіць нам, сонейка! — палярапа на сонца, яго, здавалася, вельмі хутка зніжаецца, апускаецца за сінімі лесам. І радасна, і адначасова, смешна ёй было пазіраць на замураўных трактарыстаў. «Ну, чэрці Дольбог, чэрці!». Працуюць — любатая! І так дзень у дзень, і так з вясны да зямлі. І хопіць і дзень, і рукі нылі ад стомленасці, а на сэрцы было лёгка, весела.

— Ты толькі не дуйга радавала та капрызлівая вясна. Зноў насунуліся нізкія пемінасіны хмары, зноў накінулі яны неба. Спахмурнела і Вішнявецкая: «Чорт ведае, што робіцца! Навада поўна! Прыдумайце-ка мятлу тую, каб змесці ўсе хмары мятлою тую!» — думала звычайна, але мятлою тую прыдумалі не маглі, а дождж то церушыць, як праз сіта, то ліць, як з вядра. Прахопіцца на світанні Зінаіда Трафімаўна, да акна кучэй, у мокрую шыбу пазірае. Ні душы на вуліцы. Толькі зялёныя, галодныя вераб'і ў шыбы стукваюць дзюбамі. Надзямнуца, як тыя капкушкі, сядзяць у падышчы. І вась у такі-ж дзень, замірсканы грабею, прыкаці зялёны газік райкома.

— На полі нашым вы, Зінаіда Трафімаўна, — гаварыў сакратар райкома Канстанцін Вікеневіч Мацюшэўскі, — Усходы дружныя. Добра пасялі. Хвалю. Добра.

— Пазірала звычайна на сакратара і не разумела: «Жартуе ён ці усур'ез? Лён ледзь паказваўся з глебы і спалохаўся: «Рэспі мнэ ці пачкаваць? Халодна. Боязна выткаваць. А раптам замарзак за чупрыну — пош? За што-ж хваліць? Што ён гаворыць?»

— А Мацюшэўскі ўжо чытаў не думкі, падбавяраў:

— Не гары, Зінаіда Трафімаўна. Прагноз добра. Пагода ўстаеўраваецца. Падкарміць лён трэба.

— І сакратар разгарнуў перад звычайнай цэлы комплекс работ на догляд маладых усходаў ільну.

— Я-ж толькі з калгаса імя Молатава, — расказаў Мацюшэўскі. — Там таксама добрыя ўсходы. Пастараліся добра і там.

— І раптам:

— А пра комсамолку Вольгу Гром чула? Не? Дык паушчы скоря. Спаборнічаць з табой хоча.

— Зінаіда Трафімаўна маўчала, як быццам зусім не краналі яе ты словы пра ільнаводку з другога калгаса, а сама думала: «Ну, вась вачу навіна! То дождж, то град, а тут на табэ — ільч і Гром на маю галаву!» А сакратар сказаў так:

— Дзякуй за парад, Канстанцін Вікеневіч. Усё зробім гэтак, як вы паралі нам. Не горш, як у звычайнай Вольгі Гром усё ў нас будзе.

— Не горш, а лепш павіна быць, — заўважыў сакратар. — У ільч-ж пошту болдзі. Сталейшая. Ты-ж член партыі, а яна малая дзяўчыха, комсамолка. Толькі вострая. Ой, вострая дзяўчына. Здарова за справу барыцца.

— Звычайна моўкі ўсё гэта слухала, парываючы была спакоемна, але сакратар добра бачыў, як уся яна прасвятлела, загаралася.

— Ну, цяпер закініць работа, — думаў Мацюшэўскі, выязджаючы з калгаса. — Загаралася іскарка ў сэрцы звычайна.

— І Мацюшэўскі не памыліўся. Іскарка разгарэлася ў агеньчык, а пасля запаліла ды полмя. Вялікае полмя спаборніцтва запаліла! Лён быў дагледжаны, падкармлены. А тут акурат і пемінасі дні надзілі, і закурываўся, пайшоў лён у рост. Узвонена, вясёлая ідзе Зінаіда Трафімаўна вяртаючы міе ільну. Праполка. Самая цяжкая работа. Халодны вецер сгануўшы, валочуць да калгаса асот на загонках у ільну. Крукам робіцца спіна, не раззугнуцца. Але галуства ўсё гэта. Весела ідзе работа ў зялёні. Дружына ўсё выходзіць на праполку. Не трэба звычайна іці пад акно, у шыбу стукнуць:

— Хрысціна! Сонейка цябе ў поле кілаці! Да другога акна!

— Марыля! Выходзь, не прастудзішся: росы далю апалі!

— У полі, міе ільну страчае сонца са сваім зялёным Вішнявецка. Другая праполка ўжо закончана. У нізінах, дзе прыпыку ды мала-

— Непрыемнасць, Зінаіда Трафімаўна.

— А што? Што здарылася?

— Вясна недзе заблудзілася. Спазіненца.

— А-а, — усмінулася Вішнявецкая. — А я спалохаўся. Вясна ідзе. Я сама сёння год вясны чула: жаваранак спяваў.

— А прагноз нягодны з жаваранкам, — даказваў сакратар. — Звычайна вясна, трэба падкрывацца так, каб азімнім фронтм выступіць, каб усё было напачатку, Падкоше зямля — раз і пасеем! Нельга спаць у шпанку.

— А ў мяне і шпанкі няма, хустка на галаве, — жартавала звычайна. — Мы гатовы. Хопіць заўтра можам выйсці ў поле. Праўда, дзяўчаткі?

— Дзіва што!

— Самая гарачая, — перапыніў яго сакратар. — Вяснікі года падводзім — раз; перспектывы планы складаем — два; да пасейнай рыхтуем — тры.

— І, загнупшы трэці палец, таварыш Клімаў на нейкі міг задумаўся і сказаў: як-бы ўжо ўрачыца:

— Гістарычная дата набліжаецца — чатыры.

Заўважыўшы, што шафёр не зусім яго аразумел, Рыгор Дамітравіч працягнуў:

— Да XX з'езду Комуністычнай партыі рыхтуемца.

— Дастаўшы з кішні запіску кіжку, ён ужо міе расказаў:

— Радавіцца ёсць чаму. Раён другі год з'яўляецца ўдзельнікам Усеагульнага сельсаветскага ўз'яўлення. З існасці калгасу — трынаццаці сталі мільянерамі. Дасягненні! Дасягненні! Цяпер возмем культуру і добрабыт. Два кілаграмы збожжа і шэсць рублёў грашыма на прапазіцыю ў сярэднім вышлі на ўсё калгаснае раёна. Не пекска? Не, добра аплацілася работа. У пачатку калгаснае дзея добра абсталяваныя прасторыя клубы, а чатырынаццаці калгасу радыёфікаваныя.

Таварыш Клімаў гартуў старонкі запіскай кіжкі, называў лібы росту, а дайшоўшы да ільну, яшчэ больш загараўся, радасна ўсхваляваўся:

— Лён сыпануў нам і пшаніцы і грочай. Толькі за лён у нас 30 мільёнаў прыбытку ў калгаснае раёна. А ў нас зямлі мала. Груды дзі паліцы. Пскі дзі палод, як пішучь некаторы спецыялісты. А я думаю так: укладзі людзі душу ў работу за добрую працу — плата добрая.

Таварыш Клімаў пачаў называць прозвішчы імяны прадзельных бригадзіраў, дзярак, ільнаводцаў раёна.

— У калгасе «17 верасня», — расказаў сакратар, — было пасянае сто гектараў ільну. Плошча так сабе, не вельмі вялікая, а прыбытак — тры мільёны рублёў! Выходзіць у нас так: трынаццаць тысяч рублёў прыбытку даў кожны гектар, на якім быў пасяны лён.

Сакратар назваў прозвішча лепшай звычайнай члена партыі Вішнявецкай Зінаіды Трафімаўны. Добрым, шырым словам усломіў ён і звычайна калгасна імя Молатава комсамолку Вольгу Гром.

— Я вам скажу так: пуд — не пуд, а найвялікшае зямлявае да работы, геранінасць у падзвігах ёсць у нашых людзей, — радаваўся за добрых калгаснікаў сакратар. — Есць! Шчырай работай праславіліся.

Блажліныя азёры! Так звычайна ў нарысах мы пазначым называем раскінуўшыся палекі ільну. Дзяўка-дзяўка лягушка тыя палекі, сіноўчы, з вясёлымі заліваўка ў далечні. Нібы ў марскую галаву, ільну прапалычыцца ў вясёлы лён, а ён, расей умыты, сонцам прыгнаны, пакіе свежа, не-як трохі прасянавата, а над ім жаваранак дрыжыць, вышэй, вышэй і, нібыта на крыльях тых, ад зямлі валоконца ільняныя цягне ў просін, цягне, тонкія сэрбыня ніткі раззватвае.

Хараша на сэрцы, калі «блажліныя азёры» ў полі калгасным пад ветрам гайдаюцца.

А ці ведаеце вы, як марудна яны, як пакунта яны раззваліліся ды сія набраліся вясною 1955 года ў зялёні Зінаіды Трафімаўны Вішнявецкай? Дзесяць гектараў адылі ёй глейстай глебы пад лён. Яшчэ на прадзвесні, калі ляжыў снег на полі і толькі там-сям чарнелі ўзгорачкі на прыграве, у калгас прыхаў сакратар райкома Мацюшэўскі. У кузю зялёнай, на канюшына, а пасля і ў свіран загнупшы. Зінаіда Трафімаўна са сваім зямным ільносем ачыніла, прайвавала. Мацюшэўскі запустыў руку ў мяшок, перасяпаў сям з далоні на далонь і яго міе палыць палю, залістаймі струменьчыкамі ліося ў мяшок. Сакратар уважліва аглядзеў насенныя фонды, а пасля да Вішнявецкай падышоў:

— Непрыемнасць, Зінаіда Трафімаўна.

— А што? Што здарылася?

— Вясна недзе заблудзілася. Спазіненца.

— А-а, — усмінулася Вішнявецкая. — А я спалохаўся. Вясна ідзе. Я сама сёння год вясны чула: жаваранак спяваў.

— А прагноз нягодны з жаваранкам, — даказваў сакратар. — Звычайна вясна, трэба падкрывацца так, каб азімнім фронтм выступіць, каб усё было напачатку, Падкоше зямля — раз і пасеем! Нельга спаць у шпанку.

— А ў мяне і шпанкі няма, хустка на галаве, — жартавала звычайна. — Мы гатовы. Хопіць заўтра можам выйсці ў поле. Праўда, дзяўчаткі?

— Дзіва што!

— Самая гарачая, — перапыніў яго сакратар. — Вяснікі года падводзім — раз; перспектывы планы складаем — два; да пасейнай рыхтуем — тры.

— І, загнупшы трэці палец, таварыш Клімаў на нейкі міг задумаўся і сказаў: як-бы ўжо ўрачыца:

— Гістарычная дата набліжаецца — чатыры.

Заўважыўшы, што шафёр не зусім яго аразумел, Рыгор Дамітравіч працягнуў:

— Да XX з'езду Комуністычнай партыі рыхтуемца.

— Дастаўшы з кішні запіску кіжку, ён ужо міе расказаў:

— Радавіцца ёсць чаму. Раён другі год з'яўляецца ўдзельнікам Усеагульнага сельсаветскага ўз'яўлення. З існасці калгасу — трынаццаці сталі мільянерамі. Дасягненні! Дасягненні! Цяпер возмем культуру і добрабыт. Два кілаграмы збожжа і шэсць рублёў грашыма на прапазіцыю ў сярэднім вышлі на ўсё калгаснае раёна. Не пекска? Не, добра аплацілася работа. У пачатку калгаснае дзея добра абсталяваныя прасторыя клубы, а чатырынаццаці калгасу радыёфікаваныя.

Таварыш Клімаў гартуў старонкі запіскай кіжкі, называў лібы росту, а дайшоўшы да ільну, яшчэ больш загараўся, радасна ўсхваляваўся:

— Лён сыпануў нам і пшаніцы і грочай. Толькі за лён у нас 30 мільёнаў прыбытку ў калгаснае раёна. А ў нас зямлі мала. Груды дзі паліцы. Пскі дзі палод, як пішучь некаторы спецыялісты. А я думаю так: укладзі людзі душу ў работу за добрую працу — плата добрая.

Таварыш Клімаў пачаў называць прозвішчы імяны прадзельных бригадзіраў, дзярак, ільнаводцаў раёна.

— У калгасе «17 верасня», — расказаў сакратар, — было пасянае сто гектараў ільну. Плошча так сабе, не вельмі вялікая, а прыбытак — тры мільёны рублёў! Выходзіць у нас так: трынаццаць тысяч рублёў прыбытку даў кожны гектар, на якім быў пасяны лён.

Сакратар назваў прозвішча лепшай звычайнай члена партыі Вішнявецкай Зінаіды Трафімаўны. Добрым, шырым словам усломіў ён і звычайна калгасна імя Молатава комсамолку Вольгу Гром.

— Я вам скажу так: пуд — не пуд, а найвялікшае зямлявае да работы, геранінасць у падзвігах ёсць у нашых людзей, — радаваўся за добрых калгаснікаў сакратар. — Есць! Шчырай работай праславіліся.

Блажліныя азёры! Так звычайна ў нарысах мы пазначым называем раскінуўшыся палекі ільну. Дзяўка-дзяўка лягушка тыя палекі, сіноўчы, з вясёлымі заліваўка ў далечні. Нібы ў марскую галаву, ільну прапалычыцца ў вясёлы лён, а ён, расей умыты, сонцам прыгнаны, пакіе свежа, не-як трохі прасянавата, а над ім жаваранак дрыжыць, вышэй, вышэй і, нібыта на крыльях тых, ад зямлі валоконца ільняныя цягне ў просін, цягне, тонкія сэрбыня ніткі раззватвае.

Хараша на сэрцы, калі «блажліныя азёры» ў полі калгасным пад ветрам гайдаюцца.

А ці ведаеце вы, як марудна яны, як пакунта яны раззваліліся ды сія набраліся вясною 1955 года ў зялёні Зінаіды Трафімаўны Вішнявецкай? Дзесяць гектараў адылі ёй глейстай глебы пад лён. Яшчэ на прадзвесні, калі ляжыў снег на полі і толькі там-сям чарнелі ўзгорачкі на прыграве, у калгас прыхаў сакратар райкома Мацюшэўскі. У кузю зялёнай, на канюшына, а пасля і ў свіран загнупшы. Зінаіда Трафімаўна са сваім зямным ільносем ачыніла, прайвавала. Мацюшэўскі запустыў руку ў мяшок, перасяпаў сям з далоні на далонь і яго міе палыць палю, залістаймі струменьчыкамі ліося ў мяшок. Сакратар уважліва аглядзеў насенныя фонды, а пасля да Вішнявецкай падышоў:

— Непрыемнасць, Зінаіда Трафімаўна.

— А што? Што здарылася?

— Вясна недзе заблудзілася. Спазіненца.

— А-а, — усмінулася Вішнявецкая. — А я спалохаўся. Вясна ідзе. Я сама сёння год вясны чула: жаваранак спяваў.

— А прагноз нягодны з жаваранкам, — даказваў сакратар. — Звычайна вясна, трэба падкрывацца так, каб азімнім фронтм выступіць, каб усё было напачатку, Падкоше зямля — раз і пасеем! Нельга спаць у шпанку.

— А ў мяне і шпанкі няма, хустка на галаве, — жартавала звычайна. — Мы гатовы. Хопіць заўтра можам выйсці ў поле. Праўда, дзяўчаткі?

— Дзіва што!

— Самая гарачая, — перапыніў яго сакратар. — Вяснікі года падводзім — раз; перспектывы планы складаем — два; да пасейнай рыхтуем — тры.

— І, загнупшы трэці палец, таварыш Клімаў на нейкі міг задумаўся і сказаў: як-бы ўжо ўрачыца:

— Гістарычная дата набліжаецца — чатыры.

Заўважыўшы, што шафёр не зусім яго аразумел, Рыгор Дамітравіч працягнуў:

— Да XX з'езду Комуністычнай партыі рыхтуемца.

— Дастаўшы з кішні запіску кіжку, ён ужо міе расказаў:

— Радавіцца ёсць чаму. Раён другі год з'яўляецца ўдзельнікам Усеагульнага сельсаветскага ўз'яўлення. З існасці калгасу — трынаццаці сталі мільянерамі. Дасягненні! Дасягненні! Цяпер возмем культуру і добрабыт. Два кілаграмы збожжа і шэсць рублёў грашыма на прапазіцыю ў сярэднім вышлі на ўсё калгаснае раёна. Не пекска? Не, добра аплацілася работа. У пачатку калгаснае дзея добра абсталяваныя прасторыя клубы, а чатырынаццаці калгасу радыёфікаваныя.

Таварыш Клімаў гартуў старонкі запіскай кіжкі, называў лібы росту, а дайшоўшы да ільну, яшчэ больш загараўся, радасна ўсхваляваўся:

— Лён сыпануў нам і пшаніцы і грочай. Толькі за лён у нас 30 мільёнаў прыбытку ў калгаснае раёна. А ў нас зямлі мала. Груды дзі паліцы. Пскі дзі палод, як пішучь некаторы спецыялісты. А я думаю так: укладзі людзі душу ў работу за добрую працу — плата добрая.

Таварыш Клімаў пачаў называць прозвішчы імяны прадзельных бригадзіраў, дзярак, ільнаводцаў раёна.

— У калгасе «17 верасня», — расказаў сакратар, — было пасянае сто гектараў ільну. Плошча так сабе, не вельмі вялікая, а прыбытак — тры мільёны рублёў! Выходзіць у нас так: трынаццаць тысяч рублёў прыбытку даў кожны гектар, на якім быў пасяны лён.

Сакратар назваў прозвішча лепшай звычайнай члена партыі Вішнявецкай Зінаіды Трафімаўны. Добрым, шырым словам усломіў ён і звычайна калгасна імя Молатава комсамолку Вольгу Гром.

— Я вам скажу так: пуд — не пуд, а найвялікшае зямлявае да работы, геранінасць у падзвігах ёсць у нашых людзей, — радаваўся за добрых калгаснікаў сакратар. — Есць! Шчырай работай праславіліся.

Блажліныя азёры! Так звычайна ў нарысах мы пазначым называем раскінуўшыся палекі ільну. Дзяўка-дзяўка лягушка тыя палекі, сіноўчы, з вясёлымі заліваўка ў далечні. Нібы ў марскую галаву, ільну прапалычыцца ў вясёлы лён, а ён, расей умыты, сонцам прыгнаны, пакіе свежа, не-як трохі прасянавата, а над ім жаваранак дрыжыць, вышэй, вышэй і, нібыта на крыльях тых, ад зямлі валоконца ільняныя цягне ў просін, цягне, тонкія сэрбыня ніткі раззватвае.

Хараша на сэрцы, калі «блажліныя азёры» ў полі калгасным пад ветрам гайдаюцца.

А ці ведаеце вы, як марудна яны, як пакунта яны раззваліліся ды сія набраліся вясною 1955 года ў зялёні Зінаіды Трафімаўны Вішнявецкай? Дзесяць гектараў адылі ёй глейстай глебы пад лён. Яшчэ на прадзвесні, калі ляжыў снег на полі і толькі там-сям чарнелі ўзгорачкі на прыграве, у калгас прыхаў сакратар райкома Мацюшэўскі. У кузю зялёнай, на канюшына, а пасля і ў свіран загнупшы. Зінаіда Трафімаўна са сваім зямным ільносем ачыніла, прайвавала. Мацюшэўскі запустыў руку ў мяшок, перасяпаў сям з далоні на далонь і яго міе палыць палю, залістаймі струменьчыкамі ліося ў мяшок. Сакратар уважліва аглядзеў насенныя фонды, а пасля да Вішнявецкай падышоў:

— Непрыемнасць, Зінаіда Трафімаўна.

— А што? Што здарылася?

— Вясна недзе заблудзілася. Спазіненца.

— А-а, — усмінулася Вішнявецкая. — А я спалохаўся. Вясна ідзе. Я сама сёння год вясны чула: жаваранак спяваў.

— А прагноз нягодны з жаваранкам, — даказваў сакратар. — Звычайна вясна, трэба падкрывацца так, каб азімнім фронтм выступіць, каб усё было напачатку, Падкоше зямля — раз і пасеем! Нельга спаць у шпанку.

— А ў мяне і шпанкі няма, хустка на галаве, — жартавала звычайна. — Мы гатовы. Хопіць заўтра можам выйсці ў поле. Праўда, дзяўчаткі?

— Дзіва што!

— Самая гарачая, — перапыніў яго сакратар. — Вяснікі года падводзім — раз; перспектывы планы складаем — два; да пасейнай рыхтуем — тры.

— І, загнупшы трэці палец, таварыш Клімаў на нейкі міг задумаўся і сказаў: як-бы ўжо ўрачыца:

— Гістарычная дата набліжаецца — чатыры.

Заўважыўшы, што шафёр не зусім яго аразумел, Рыгор Дамітравіч працягнуў:

— Да XX з'езду Комуністычнай партыі рыхтуемца.

— Дастаўшы з кішні запіску кіжку, ён ужо міе расказаў:

— Радавіцца ёсць чаму. Раён другі год з'яўляецца ўдзельнікам Усеагульнага сельсаветскага ўз'яўлення. З існасці калгасу — трынаццаці сталі мільянерамі. Дасягненні! Дасягненні! Цяпер возмем культуру і добрабыт. Два кілаграмы збожжа і шэсць рублёў грашыма на прапазіцыю ў сярэднім вышлі на ўсё калгаснае раёна. Не пекска? Не, добра аплацілася работа. У пачатку калгаснае дзея добра абсталяваныя прасторыя клубы, а чатырынаццаці калгасу радыёфікаваныя.

Таварыш Клімаў гартуў старонкі запіскай кіжкі, называў лібы росту, а дайшоўшы да ільну, яшчэ больш загараўся, радасна ўсхваляваўся:

— Лён сыпануў нам і пшаніцы і грочай. Толькі за лён у нас 30 мільёнаў прыбытку ў калгаснае раёна. А ў нас зямлі мала. Груды дзі паліцы. Пскі дзі палод, як пішучь некаторы спецыялісты. А я думаю так: укладзі людзі душу ў работу за добрую працу — плата добрая.

Таварыш Клімаў пачаў называць прозвішчы імяны прадзельных бригадзіраў, дзярак, ільнаводцаў раёна.

— У калгасе «17 верасня», — расказаў сакратар, — было пасянае сто гектараў ільну. Плошча так сабе, не вельмі вялікая, а прыбытак — тры мільёны рублёў! Выходзіць у нас так: трынаццаць тысяч рублёў прыбытку даў кожны гектар, на якім быў пасяны лён.

Сакратар назваў прозвішча лепшай звычайнай члена партыі Вішнявецкай Зінаіды Трафімаўны. Добрым, шырым словам усломіў ён і звычайна калгасна імя Молатава комсамолку Вольгу Гром.

— Я вам скажу так: пуд — не пуд, а найвялікшае зямлявае да работы, геранінасць у падзвігах ёсць у нашых людзей, — радаваўся за добрых калгаснікаў сакратар. — Есць! Шчырай работай праславіліся.

Блажліныя азёры! Так звычайна ў нарысах мы пазначым называем раскінуўшыся палекі ільну. Дзяўка-дзяўка лягушка тыя палекі, сіноўчы, з вясёлымі заліваўка ў далечні. Нібы ў марскую галаву, ільну прапалычыцца ў вясёлы лён, а ён, расей умыты, сонцам прыгнаны, пакіе свежа, не-як трохі прасянавата, а над ім жаваранак дрыжыць, вышэй, вышэй і, нібыта на крыльях тых, ад зямлі валоконца ільняныя цягне ў просін, цягне, тонкія сэрбыня ніткі раззватвае.

Хараша на сэрцы, калі «блажліныя азёры» ў полі калгасным пад ветрам гайдаюцца.

А ці ведаеце вы, як марудна яны, як пакунта яны раззваліліся ды сія набраліся вясною 1955 года ў зялёні Зінаіды Трафімаўны Вішнявецкай? Дзесяць гектараў адылі ёй глейстай глебы пад лён. Яшчэ на прадзвесні, калі ляжыў снег на полі і толькі там-сям чарнелі ўзгорачкі на прыграве, у калгас прыхаў сакратар райкома Мацюшэўскі. У кузю зялёнай, на канюшына, а пасля і ў свіран загнупшы. Зінаіда Трафімаўна са сваім зямным ільносем ачыніла, прайвавала. Мацюшэўскі запустыў руку ў мяшок, перасяпаў сям з далоні на далонь і яго міе палыць палю, залістаймі струменьчыкамі ліося ў мяшок. Сакратар уважліва аглядзеў насенныя фонды, а пасля да Вішнявецкай падышоў:

— Непрыемнасць, Зінаіда Трафімаўна.

— А што? Што здарылася?

— Вясна недзе заблудзілася. Спазіненца.

— А-а, — усмінулася Вішнявецкая. — А я спалохаўся. Вясна ідзе. Я сама сёння год вясны чула: жаваранак спяваў.

— А прагноз нягодны з жаваранкам, — даказваў сакратар. — Звычайна вясна, трэба падкрывацца так, каб азімнім фронтм выступіць, каб усё было напачатку, Падкоше зямля — раз і пасеем! Нельга спаць у шпанку.

— А ў мяне і шпанкі няма, хустка на галаве, — жартавала звычайна. — Мы гатовы. Хопіць заўтра можам выйсці ў поле. Праўда, дзяўчаткі?

— Дзіва што!

— Самая гарачая, — перапыніў яго сакратар. — Вяснікі года падводзім — раз; перспектывы планы складаем — два; да пасейнай рыхтуем — тры.

— І, загнупшы трэці палец, таварыш Клімаў на нейкі міг задумаўся і сказаў: як-бы ўжо ўрачыца:

— Гістарычная дата набліжаецца — чатыры.

Заўважыўшы, што шафёр не зусім яго аразумел, Рыгор Дамітравіч працягнуў:

— Да XX з'езду Комуністычнай партыі рыхтуемца.

— Дастаўшы з кішні запіску кіжку, ён ужо міе расказаў:

— Радавіцца ёсць чаму. Раён другі год з'яўляецца ўдзельнікам Усеагульнага сельсаветскага ўз'яўлення. З існасці калгасу — трынаццаці сталі мільянерамі. Дасягненні! Дасягненні! Цяпер возмем культуру і добрабыт. Два кілаграмы збожжа і шэсць рублёў грашыма на прапазіцыю ў сярэднім вышлі на ўсё калгаснае раёна. Не пекска? Не, добра аплацілася работа. У пачатку калгаснае дзея добра абсталяваныя прасторыя клубы, а чатырынаццаці калгасу радыёфікаваныя.

Таварыш Клімаў гартуў старонкі запіскай кіжкі, называў лібы росту, а дайшоўшы да ільну, яшчэ больш загараўся, радасна ўсхваляваўся:

— Лён сыпануў нам і пшаніцы і грочай. Толькі за лён у нас 30 мільёнаў прыбытку ў калгаснае раёна. А ў нас зямлі мала. Груды дзі паліцы. Пскі дзі палод, як пішучь некаторы спецыялісты. А я думаю так: укладзі людзі душу ў работу за добрую працу — плата добрая.

Таварыш Клімаў пачаў называць прозвішчы імяны прадзельных бригадзіраў, дзярак, ільнаводцаў раёна.

— У калгасе «17 верасня», — расказаў сакратар, — было пасянае сто гектараў ільну. Плошча так сабе, не вельмі вялікая, а прыбытак — тры мільёны рублёў! Выходзіць у нас так: трынаццаць тысяч рублёў прыбытку даў кожны гектар, на якім быў пасяны лён.

Сакратар назваў прозвішча лепшай звычайнай члена партыі Вішнявецкай Зінаіды Трафімаўны. Добрым, шырым словам усломіў ён і звычайна калгасна імя Молатава комсамолку Вольгу Гром.

— Я вам скажу так: пуд — не пуд, а найвялікшае зямлявае да работы, геранінасць у падзвігах ёсць у нашых людзей, — радаваўся за добрых калгаснікаў сакратар. — Есць! Шчырай работай праславіліся.

Блажліныя азёры! Так звычайна ў нарысах мы пазначым называем раскінуўшыся палекі ільну. Дзяўка-дзяўка лягушка тыя палекі, сіноўчы, з вясёлымі заліваўка ў далечні. Нібы ў марскую галаву, ільну прапалычыцца ў вясёлы лён, а ён, расей умыты, сонцам прыгнаны, пакіе свежа, не-як трохі прасянавата, а над ім жаваранак дрыжыць, вышэй, вышэй і, нібыта на крыльях тых, ад зямлі валоконца ільняныя цягне ў просін, цягне, тонкія сэрбыня ніткі раззватвае.

Хараша на сэрцы, калі «блажліныя азёры» ў полі